

Світлій Памяті П. Головного
Отамана
С. Петлюри
присвячується.

БЮЛЕТЕНЬ

УПРАВИ ТОВАРИСТВА ВОЯРІВ Б. АРМІї У. Н. Р.

Ч. 4.

19 $\frac{25}{V}$ — $\frac{3}{VI}$ 26 р.

УКРАЇНСЬКА СТАНИЦЯ.
М. КАЛІШ.

БЮЛЕТЕНЬ

УПРАВИ ТОВАРИСТВА ВОЯКІВ Б. АРМІЇ У. Н. Р.

Ч. 4.

25.V — 3.VI.

— 0 —

1926 р.

УКРАЇНСЬКА СТАНІЦЯ ПРИ М. КАЛІШІ.

Народився 21 (8) травня 1879 року на Піставщині.

+

Трагично загинув
25 травня 1926 р.
у м. Парижу.

Генеральна Рада Товариства Вояків б. Армії У. Н. Р. з почуттям невимовного жалю подає до загального відома, що 25 травня о 14 год. 35 хв. в м. Парижу передчасно загинув смертельно поранений стрілами злочинця

Голова Директорії, Головний Отаман Військ Української Народньої Республіки і Почесний Голова Товариства

СИМОН ПЕТЛЮРА.

Всім членам Т-ва пропонується накласти жалобу.

Заупокійні Служби Божі в Станичній церкві будуть правитися щоденно о 12 год. на протязі 9 днів.

Хай пролита кров тіцніше злютує наші ряди, а трагична смерть нехай буде для нас прикладом того, що треба вмерти, але не зрадити.

СВІТЛОІ ПАМЯТИ.

Ще на шкільній лаві починає Симон Васильович працю по відродженню Української Нації. На початку 1900 р. Він є одним із фундаторів Револ. Укр. Партиї, яка виставляє й обґрутує дэмагання незалежного існування Батьківщини. В р. 1917 з вибухом російської революції, Покійний стає вояком *honoris causa*, почевши з формування Слобідського кошу.

Він боронить Київ перед большовицькою навалою, але ж поимушений відступити. Знову здобував Київ і за часів Центральної Ради стає на чолі військових сил відновленої держави, як Генеральний Секретар військових справ. Зі стихійним запалом працює над організацією війська, але ж в час Гетьманату примушений відійти від того діла, до якого приклав стільки невтомної енергії. З початком повстання проти Гетьмана обіймає знову керовництво збройними силами і, як Головний Отаман війська і флоту У. Н. Р., лишається на чолі армії до самої смерті.

Бурхливі часи, в яких мусила переводитися організація армії відновленої держави, вимагали надзвичайної енергії і витревалости велетня, щоби переборювати ті труднощі, які ставали на перешкоді формуванню армії. Отже всюди прикладає своє око Головний Отаман, не залишаючи нічого без власного огляду. В одному місці Він мусить довідатися, з-за чого затримується справа, в другому — персональним впливом усунути перешкоди й піднести моральний стан вояків.

Він не сидить на місці, а літає по всіх фронтах, в яких з січня 1919 р. опинилася оточеною зо всіх боків Україна. Часто-густо Він з військом і командним складом переживає тяжкі хвилі, від розвязання яких в той чи інший бік залежить успіх бою. Ніяка небезпека не зупиняє Його, коли Він знаходить необхідним одівдати той участок фронту, де потрібно влити моральну підпору, коли не вистачає матеріальної.

Як керманич козабля, Він лишається завжди при війську до останнього менту. В тяжкі часи листопаду—грудня р. 1919 Він іде з ним похідним рухом до району

Любара. Лише під натиском суворої вимоги — продовження державної позиції, як Голова Директорії — Він не йде з військом в Зімовий похід, а вілізжає за кордон. Відірвавши від війська, час Зімового походу Він використовує для збудування тих умоў, які дають змогу відновити по весні р. 1920 визвольну боротьбу актуально і знову здобути Золотоверхий Київ. Знову бачить військо сердце себе улюбленого Головного Отамана до самого кінця операції. Зі Штабом Армії переживає Він сєтанню листопадівську операцію і залишає Штаб лише після настирливих прохань з боку командування перестати ризикувати собою.

На інтернуванні Він не покидає війська і весь час тримає з ним звязок; в літі р. 1921 Він де-кілька раз відвідує табори. Дбаючи про піднесення наукового стажу старшинського корпусу, Він надає високу вагу заснуванню в таборі курсів по підготовці старшин для праці по галузі Генерального Штабу і намагається всіма силами підтримати це діло. Не покладаючи рук, невпинно працює на тлі літературному і зокрема цікавиться питаннями літератури воєнної, присвячуючи останній своєї статтю „Табор“ в журналі „Табор“ ч. 1, яку закінчує словами: потреба існування і творчої праці вільного українського слова взагалі, а військового зокрема набирає особливої ваги: воно повинно зберегти традиції воєнної боротьби задержавність, повинно створити виплекати в тяжкі — переходові часи великі животворчі цінності і передати їх для вживки своєму народові в нових його змаганнях вибороти і охоронити власну Державу“.

Невпинна енергія, незламана віра, яку Покійний так умів передати як своїм близчим співробітникам, так і всьому громадянству й воящту, підносячи їх сили до найвищого ступня; жертвенна праця у всіх ділянках державного будівництва — от ті риси, якими відмітив Покійний своє служення Народові. Більш чверти віку боронить Він принцип незалежності Рідного Краю і зістаеться вірним йому до трагичної смерті. Своєю кров'ю освячує Покійний Пропор Незалежної України і дає нам в цьому приклад жертвеного служення Великій Ідеї.

Хай цей крівавий вибух, що несподівано впав на наше життя, розірве, подібно блискавиці, темряву сучасності й освітить нам дальший шлях до конечної перемоги, лише одна яка й зможе віправдати кров Мученика.

ДНІ ЖАЛОБИ.

**В Українській Станиці, місці осідку Т-ва вояків,
у Каліші і його околицях.**

26-го травня.

Перші відомості про смутний випадок настигли до Станиці підвечір 26 травня. Нарешті наспілі часописи й ствердили страшну правду про факт замаху. Але ж лишалася надія, що трагичного кінця не буде. О 20 год. у Станиці пролунав дзвін, ще поки-що не жалібний. Відправлено було молебінь за віздоровлення тяжко пораненого. В гарячім, чулім слові Ієромонаха о. Дмитро сповістив переповнену церкву про сумний випадок і підніс гарячу молитву. Лише на Великдень бувала такою повною церква, як в цю надзвичайну службу, що правилася за віздоровлення того, хто, як всім хотілосься вірити, ще боровся в той час зі смертю. Представники всіх організацій, численні члени Т-ва і все станичне населення наповнювали ярко освітлену церкву, де гаряча молитва перемежалася з прекрасно виконаними співами повного хору. Ці почуття висловлені були в телеграмах до П. Голови Ради Народних Міністрів наступного змісту:

1. „Генеральна Рада Товариства вояків після піднесення гарячих молитв за здоров'я улюблена Вождя, зворушена страшим випадком, з почуттям невимовного жалю тішить себе надією, що рука Всемогучого врятує життя Пана Головного Отамана“.

ПІДПИСИ.

2. „Часопис „Експрес Поранний“ приніс тяжку звістку про замах в Париж на життя улюблена Вождя. Правління Станиці, численні представники організацій і все населення Станиці підносять гарячу молитву за Його здоров'я“.

ПРАВЛІННЯ СТАНИЦІ.

Але ж минула година після молебня і дзвін, на цей раз вже жалібний, порушив нічну тишу Станиці. Всім стало ясно, що вже...сталося, бо офіційна депеша ствердила, що поранений віддав душу Богові. Почалась жалібна Всенічна і після неї—перша панахида. Знову наповнилася церква огорненим сумом вояцтвом і плачучими жінками. Червоні свічки в руках молящихся, жалібна служба і освітленча Станиці в надзвичайний час (закінчилася Служба Божа після півночі), все це складало надзвичайну картину в Станиці, і сусідньому населенню давало ознаку, що Станиця переживає незвичайну хвилю. Понурі лиця, слізози в очах численних молящихся яскраво свідчили, що кожен розумів вагу мене у й весь тягар понесеної втрати.

27-го травня.

О 1-й год. нічі відбувається жалібне засідання Правління Станиці. Зачитується огриману депешу, вшановується пам'ять полеглого і встановлюється текст оголошення від Правління Станиці, а також і від Генеральної Ради Товариства такого змісту:

Правління Станиці з почуттям невимовного жалю доводить до відома населення Станиці й околиць, що 25 цього травня пародчасно загинув од руки злочинця в м. Парижу Пан Головний Отаман СИМОН ВАСИЛЬЕВИЧ ПЕТЛЮРА.

На протязі 9 день що-денно в Станичній церкві буде відправлятися панахида о год. 12. Заупокійні Служби Божі буде відправлено 26 травня о год. 23 і 27 травня о год. 10.

Пропонується мешканцям Станиці накласти жалобу.

ПРАВЛІННЯ СТАНИЦІ.

26 травня 1926 року.

Українська Станиця."

.ТОВАРИСТВО ВОЯКІВ Б. АРМІї У. Н. Р.

25 цього травня в м. Парижу в дії руки злочинця трагично загинув Пан Головний Отаман війська флоти Української Народної Республіки СИМОН ВАСИЛЬЕВИЧ ПЕТЛЮРА, Почесний Голова Т-ва.

Генеральна Рада Товариства, огорнена глибоким жалом, пропонує всім воякам віддати останню честь Світлої Памяти Верховному Вождеві на кладенням жалоби й свою присутністю на Службах Божих.

ГЕНЕРАЛЬНА РАДА.

26 травня 1926 року.

Українська Станиця.*

З 10 год. церква перетворюється молящимися. Відправляється перша Заупокійна літургія і після неї панахида.

Після 12 год. у Варшаві Голова Управи Т-ва складає П. Голові Ради Нар. Міністрів від імені Т-ва Й Станиці вислови жалю з приводу національного горя. О 15 год. відвідує з тією ж метою Голову У.Ц.К. М. М. Ковальського:

Голова Комітету свою відповідь закінчує побажанням, щоби на цьому трагічному випадкові ми навчилися, нарешті, що треба не тільки вміти шанувати пам'ять своїх героїв, але ж за часи життя відповідно охороняти їх.

До П. Ген. Хор. Сальського, який мав виїхати до Парижу, Голововою Управи складається прохання покласти вінок на гроб Небіжчика від командного складу, від Т-ва, від Станиці й від Союзу жінок емігранток у Келіші.

28-го травня.

Відправлено урочисті панахиди в Станиці о 12 год., а о 16 год. в м. Скальмержиці (6 кіл. від Станиці), де мається досить численна колонія вояків, в присутності Генеральної Ради Т-ва майже в повному складі.

О 18 год. в помешканні Старшинського зібрання Станиці скликається старше вояцтво до командирів курінів і сотень включно для вислухання розпоряджень зверхньої влади, дотичних пережившого менту.

29-го травня.

Відправлено панахиди в Станиці о 12 год., а о 15 год., в Домі Українського Інваліда в присутності 2 Членів Генеральної Ради.

О 16 год. в помешканні Станичного Театру відбуваються надзвичайні загальні збори Т-ва вояків, присвячені памяті Покійного Почесного Голови Т-ва. Відкриваючи засідання, Голова Управи виголосив промову наступного змісту:

Шановні збори!

Загальними зборами Т-ва 26 лютого к.р. ухвалена була відризка для членів Т-ва — стрічка національних кольорів зі смужкою кольору крові. Хто в той час, Панове, міг би припустити, що мене лише 3 місяці і в ім'я ідеї, за яку ми боремося, у столиці світу — м. Парижу пролетьється кров зверхнього Вождя Нашої Армії й Почесного Голови Т-ва? Але ж так сталося. Під вечір 26 травня дійшли перші відомості про замах. Це було так несподівано, так надзвичайно, що не можна було повірити одразу. Лишалася надія і хотілося вірити, що не буде цієї смерті; але ж пішло увечері телеграф стверджував суму звістку.

Всі Ви, Панове вояцтво, були на жілібних службах цих днів смутику й національного горя. На них віталося все населення Станції й цим засвідчило, як воно розуміє вагу менту й тут тяжку втрату, що припала на нашу долю.

Всі ми, Панове, привычайлися бачити серед своїх рядів П. Головного Отамана у всі часи відвальної боротьби. Ми занадто звикли до цього, бо навіть і не припускали думки, що Тому, хто так багацько зробив для Батьківщини, може загрожувати небезпека. Ми забували, як тісно ми сполучені зі своїм Головним Отаманом і яке значіння він має для нас, як найзверхній чинник загальної справи. Але ж ворог не спав. Нема сумісу, що це є тільки початок скритовбивчого знищення тих, хто є небезпечними для нашого ворога. Лише уявив ворог такий збіг обставин, який може предвіщувати для цього часу розплати, негайно приводиться в рух таємні пружини і виконується замах. Цей замах направляється на того, хто є найбільш небезпечним, — найбільш запеклим ворогом. Таким був для окупантів Симон Петлюра і в цьому полягає оцінка особи Покійного; оцінка ця беастронія, бо зроблена ворогом.

Але ж, Панове, ворог не обрахував одної можливості. Він забув про те значіння, яке має кров, що пролита за загальне діло. Він забув, що проялта кров обеднє тих, хто бежить за одне діло і осячус саму ідею. Й ми, вояки, розумімо це ліпше, чим будь хто з цивільної людності. Ми знаємо, Панове, що коли впадають шерегові бойці, то тісніш замикається решта вояків. Коли ж вибуває командир, то його негайно заміщує заступник і ворогові ставиться ще міцніший опір, бо понесену втрату в кількості довів місце фактор моральний — жага помсти.

Тому, Шановне вояцтво, в цей тяжкий мент, коли ми стоїмо і перед незаритою могилою, заклитаю, що наше братерство

по зброї освячено зараз кров'ю того, хтобув на чолі нашої справи й за неї загинув. Будемо це твердо памятати, бо злідні емігрантського життя намагаються весь час внести розклад в нашу сем'ю вояків. Хай цей жорстокий удар зміцнить нашу відпорну силу, щоби в свій час ми змогли здійснити наші мрії й виправдати пролиту кров Вождя.

Хай буде легкою, ноки чужа, земля мад тим, хто, боронючи все життя незалежність Рідного Краю, не має запаз останньої втіхи кожного бойця — лягти в рідну землю! Хай буде невимоуча славай вічна пам'ять СИМОНОЗІ ВАСИЛЬЄВИЧЕВІ ПЕТЛЮРІ, Головному Отаманові Війська У. Н. Р. і Печесному Голові Т-ва вояків.

30-го травня.

В день похорону в Станичній церкві відправлено о 10 $\frac{1}{2}$ год. Заупокійну літургію і панаходу. О 15 год. відбувається надзвичайне засідання Генеральної Ради, присвячене похоронові, який в цей мент евентуально мусить відбуватися в м. Парижу.

Від Генеральної Ради надіслано телеграму до вдови Небіжчика наступного змісту:

«Генеральна Рада Товариства вояків б. Армії У. Н. Р. просить приняти вислови невимовного жалю і глибокого співчуття з приводу відчуваемої спільно тяжкої втрати».

ПІДПИСИ.

До пізнього вечера періодично лунає по Станиці. жалібний дзвін.

31-го травня.

О 12 год. відправлено панаходу в Станичній церкві.

1-го червня.

О 12 год. правиться панахода в Станичній церкві.

З 18 $\frac{1}{2}$ год. починається панахода в православній церкві м. Каліша, по бажанню тих вояків, що оселилися в самому місті й мають там родини й численні знайомства. На панаходу прибувають: Генеральна Рада й Правління Станиці, вояки і представники наших організацій і громадянства Польського.

Місцеве Польське громадянство чуло відгукнулося на нашу трагичну подію і ще напоседодні біля оповістки про жалібну службу на вулицях міста зупинялися гуртки

Польської людності. Прибули численні Польські представники від різних організацій і делегацій з прапорами: від „Стрільців“ з Командентом і його Штабом і від „Калішського Звязку Польських інвалідів“, на чолі з Президентом Звязку. Значна частина прибувших не могла вміститися в маленькій церкві і запрудила сходи та вулицю.

2-го червня.

О 12 год. правиться панахида в Станичній церкві, а з 18 год.—зупокійна всенічна.

3-го червня.

З 10 $\frac{1}{2}$ год. починається літургія. Злива не зупиняє молячихся, які переповнюють церкву. Поруч аналію з коливом стоїть делегація наших інвалідів з прапором. Прибувають представники православної парафії і причта церкви м. Калішу і людність з міста. Панахиду починає єромонах б. Дмитро чутовою промовою по змісту текста Св. Письма: „Нема більш тієї любові, як хто душу свою покладе за друзів своїх“.

На протязі 9 день не завмирав дзвін в часи жалібних відправ в Станичній церкві. Всі служби в ній, рівно ж як і служби по-за Станицею відправлялися єромонахом о. Дмитром (бувшим вояком нашої Армії) при участі хору в повному складі. Кожної служби в церкві з лівого боку вистроявалася Станична школка й Дитячий Садок — майбутні вояки й жінки Вільної України. Генеральна Рада Т-ва й Правління Станиці в повному складі, численне вояцтво всіх рангів, представники Воєнно-Істор. Т-ва й інших організацій Калішського українського осередку, Президія Союзу жінок-емігранток-українок, лекторській склад і учні Станичної гімназії ім. Т. Шевченка, Спортивне Т-во „Укр. Сокіл“ в Станиці і всі родини вояцтва надовнювали Станичну церкву Св. Покрови. Шостий рік правиться Служба в цій церкві, що міститься в звичайному бараці, переробленому під дім Божий і влаштованому

на депту й старанням мешканців Станиці. Над тілом сотень вояків Армії У. Н. Р. було відправлено в цій церкві жалібну службу перед виносом на місце останнього відпочинку—на Щепіорнський цвинтар. Але ж церкву цю недоля позбавила можливості прияти під свій покров тлінні останки того, хто був Головним Вояком Армії. Лише мистецько виготовлене заходами Союзу жіноч коливо з державним гербом було символом останків Покійного. Отже скромна своїм вображенням Станична церква, в якій злилися в ловній гаємоні гаряча молитва причта і присутніх з прекрасними співами хору, мусила в конати в ці дні смутку й жалоби обовязок катедрального собору для борців, що в по-за межами Батьківщини. Тут вояки мали повну зможу віддати без жадних перешкод останню шану Вождеві, який тілесно залишив Армію, але ж могутній Дух сїї назавжди оселив в ній.

27-го травня на заклик Правління Станиці по сигналу двох сурмачів о 15 годині на протязі двох хвилин життя в Станиці завмерло і все населення її віддало пошану Покійному, стоючи з похиленою головою в повному мовчанні.

ДО СВІТЛА ДІЙСНОСТИ.

ТОВАРИСТВО ВОЯКІВ Б. АРМІї .Н.Р., відкидаючи з призирством ганебні іменини єї жидівської преси по адресі Світлі Памяти свого Головного Отамана, виголошує рішучий протест проти недостойних спокусів кинути пляму як на Небіжчика та Армію У.Н.Р., так і на всю жертву боротьбу Українського Народу за своє визволення.

Не жертвою помсти за чини, до яких Він не спричинився, але в наслідок певно обрахованого плану впав Той, хто завзято боронив незалежність свого Краю. Доки Він був живий, ворог не міг почувати себе певним володарем окупованої України.

Всі вояки є свідками того, що Головний Отаман Симон Петлюра завжди стояв на охороні всього мирного населення України від тягару військових подій. Найрішучішим чином, не зумівши перед розстрілом винних, боровся Покійний проти якого будь покривлення цього населення, з'окрема жидівського. Лише невтомній енергії Покійного мусить заеднічну жидівську людність України, що спорадично проти жидів виступи поодиноких осіб були одразу припинені і стихійного характеру не набрали.

Це добре відомо і було свого часу відповідно одінено, коли численні жидівські делегації з равинами на чолі вітали Головного Отамана по містах і містечках України в часи його подорожів, висловлюючи вдячність за прихильне ставлення до жидівського населення. В рівній мірі це вже зафіксовано в творах тих жидів— письменників, які близько стояли до державної праці Покійного.

Отже цей виступ жидівської преси проти Світлої Памяти Небіжчика й через те — проти святого прагнення Українського Народу до свого визволення — євідчить про те, що преса ця не хоче зрозуміти правдивого стану речей, бо має перед собою лише одну мету — ухилити увагу всього культурного світу від дикунського вчинку скритовбійника через те, що Він є одноплеменець.

Хай яролита Мучеником кров злютує міцніш шерги борців за виборення незалежної Держави, а Жертва ця назавжди лишиться прикладом, що треба вмерти, але не зрадити.

Вічна пам'ять Полеглому Вождю, слава борцям за волю Рідного Краю.

Генеральна Рада Т-ва
войків б. Армії У. Н. Р.

29 травня 1926 р.

УКРАЇНСЬКА СТАНИЦЯ.

Український Центральний Комітет з великим сумом сповіщає Українську Еміграцію в Польщі про трагичну смерть

Голови Директорії та Головного Отамана військ
Української Народної Республіки

СИМОНА ПЕТЛЮРИ,

який 25 травня б. р. в Парижу впав од ворожої кулі, як провідник Українського Народу в його поступі до здійснення Святої Ідеї Незалежності Української Держави.

30 травня у Варшаві відбудеться урочиста панахида в Православному Соборі на Празі.

Висловлюючи невимовний жаль з приводу нейтіажкої втрати Українського Народу, Український Комітет просить Українську Еміграцію надсилати вирази свого жалю для родини Помійного Пана Головного Отамана Симона Петлюри на адресу тижневика "Тризуб": Kossakenko Trident, 19 rue des Gobelins, Paris, а для Уряду Ураїнської Народної Республіки на адресу Українського Центрального Комітету для передачі.

Дяльніші відомості, звязані зі смертю Пана Головного Отамана, будуть подані в свій час.

УКРАЇНСЬКИЙ ЦЕНТРАЛЬНИЙ КОМІТЕТ.

Варшава, дня 26 травня 1926 року.

Український Центральний Комітет з великим сумом
словів є укрінську еміграцію в Польщі
про трагичну смерть

**Головного Отамана військ Української
Народної Республіки**

СИМОНА ПЕТЛЮРИ,

який в Парижу загинув від ворожої кулі!

(*.За Свободу! Ч. 119.*)

В день глибокого національного смутку, похорону
в Парижі

СИМОНА ПЕТЛЮРИ,

Голови Директорії Української Народної Республіки
і Головного Отамана її війська, невтомного борця за
волю і державність Українського Народу, що смертю
лицаря поліг від підступних большовицьких куль 25.V
у Парижі,

у Варшаві в Митрополитальній церкві на Празі 30.V
о годині 16 відбудеться панахида.

Про що грибита великим горем завідомляє громадян-
ство засмучена українська еміграція в Польщі.

УКРАЇНСЬКИЙ ЦЕНТРАЛЬНИЙ КОМІТЕТ у ПОЛЬЩІ

(*.За Свободу! Ч. 122.*)

У четвер 3-го червня на 9-й день трагичної смерті
Голови Директорії і Головного Отамана Війська У.Н.Р.

СИМОНА ПЕТЛЮРИ

відбудеться з ініціативи б. старшин української армії
нині хористів Митрополитального хору заупокійна
служба Божа в Митрополитальній церкві Св. Марії
Магдалини на Празі.

Початок служби о 10-ій годині рано.

(*.За Свободу! Ч. 124.*)

КОРОТКИЙ ОГЛЯД ВІДГОМОНОУ ПРЕСИ З ПРИВОДУ НАЦІОНАЛЬНОГО ГОРЯ.

„Діло“ ч. 117.

НОСІЙ ВЕЛИКОЇ ІДЕІ.

З приводу вбивства С. Петлюри.

З ненадійною смертю Симона Васильовича Петлюри, б. Головного Отамана військ і Голови Директорії У.Н., з'їшла зі світа марканта постать українського патріота, носія великої ідеї державної незалежності українського народу. Злочинна рука божевільного чи якогось підставленого орудя, частуючи П'ятіркою револьверовими кулями на вулицях Парижа, перетяла нитку незвичайно рухливого, стихійно активного життя людини великої віри, великої амбіції й великої просвяти.

Зі смертю С. Петлюри не стало головного представника української національно-демократичної політичної еміграції, не стало діяча й борця, який для багатьох кол велико-українського громадянства був цілою програмою, а для деяких є ще нею досі. З іменем С. Петлюри зв'язаний чималий шмат найновішої історії. Не будучи його прахильниками, головно з огляду на його політику у відносинах до західно-українських земель та з огляду на його не все підкожу тактику, все таки вважаємо своїм обов'язком зупинитися на цій трагичній постаті. А велич його трагедії поглиблює ще та обставина, що не поклав він голови на полі бою, тільки згинув зі скривленою руки, ковтаючи гіркий хліб еміграції.

Сьогодня вже маємо більші дані про скривленого жидівського Сама Шварцбарт, який віддав до своєї жертви три стріли, коли Петлюра переходив улицею, а трьома кулями почавав ще лежачого на землі й облитого кровю. Фанатизм і звірськість злочинця були мірілом тієї страшної, вибухової ненависті, яка до особи Покійного панувала в російських і російсько-жидівських колах. Шварцбарт мотивує свій вчинок поголосками про переслідування жидів на Україні ще в р. 1917, переслідування, ніби то спричиненими

С. Петлюрою. Очевидно, подані Шварцбартом мотиви свого вчинку є наскрізь безосновні. В році 1917 не було ніяких переслідувань юдів на Україні, а якщо були, то тільки з боку збільшевицьких солдатів, що вертали з півдневого й західного фронту, і на яких тільки що творена українська влада (Генер. Секретаріят) взагалі, а С. Петлюра зокрема не мали ніякого впливу. Зрештою, в добі революції й горожанської війни важко обвинувачувати й робити відповідальною одну особу, тим більше, що С. Петлюра за весь час виконування влади постійно вдавав прикази й накази та розпорядки проти яких-небудь виступів, звернених проти юдівського населення, яке зрештою у великій більшості стояло за Москвою проти українських визвольних змагань. Годиться додати, що в „Заповідях українському козакові“ той же самий Петлюра наказував: „Не терти серед себе насильників, грабіжників і злодіїв, бо паршива вівся всю отару псує“ (зап. 8-ма) — або, „Стався добре до населення, серед якого ти перебуваш: не грабуй, не гвалтуй і самочинно не реквіруй“ (Зап. 9-ть).

Ясно, що не „погроми“ на Великій Україні (відомий нам тільки праскурівський погром, описаний вичерпуючо в календарі „Просвіта“ на рік 1926), але інші мотиви спонукали російського жида (а мабуть горожанина Рад, України, на що вказують перші вістки, які подають його українську „національність“, цеб-то державну принадлежність) не лише віддати три кулі до переходячого вулицею С. Петлюри, але ще й знищатися над упавшим і окровавленим. Ясно, що тут не йшло про револьверову демонстрацію, тільки певність смерті С. Петлюри, про безумовну певність його уснення з реєстру живих раз навсе. Очевидно, скритовбийчий вчинок російського жида не лишиться без наслідків.

.... Був людиною ідеї, яка не знала, що то особиста матеріальна користь, всеціло відданій справі, людиною великої відваги й ще більшої віри, наймаркантнішою постаттю, що зявилася на горизонті нашої

історичної „Sturm u. Drangperiode“. Не хочемо видавати аподиктичного осуду про незвичайно багату діяльність С. Петлюри в пересвідченні, що безпристрасна будуччина відведе йому належне місце в Історії укр. визвольних змагань.

„Діло“ ч. 118. 30.V.1926 р.

ОГИДНА ЛЕГЕНДА.

.... Яка безмежна подлість і нахабність кидати в лиці подібні нікчемні обвинувачення людині, не зважаючи на його неповинну смерть, на самий маєstat смерті! Тут є той визиваючий, крикливий садизм, тут проявляється нестремна злоба і первісна сердитість всесвітніх панів і рабів, а в першу чергу рабів своєї рознуданої пристрасти. Ні, панове, ви повинні не обкідати калом кроваву могилу високо-гуманнісі людини, а ставити їй в своїх серцях і на найбільших майданах світових столиць памятники в діячності і пошани. І то ніхто інший, тільки ви, жиди, цілого світу! Бо колиб не Петлюра, то хто зна, чи на широких просторах Великої України була б лишилася хоч би жидівська нога. Є це сумна дійсність, але дійсність, з якою слід рахуватися. Власне Петлюра постійно видавав накази, прикази, розпорядки, промовляв на фронті і поза фронтом, карав розстрілами погромників, обороняв жидівське населення перед грабіжницькими ватагами, насильно здавлював кровожадні інстинкти—як з почуття гуманності і справедливости, так і з добре зрозумілого державного інтересу. Він бажав здобути для справи, яку заступав і якої був виразником, публичну опінію Європи й Америки.

.... Над домовоиною невинної людини не повинна зловіщо й безосновно крякати зграя жидівських журналістів. А навпаки, повинна жаліти, що зайшов факт, який може серед підвищеної атмосфери пристрастей найти несподіваний для творців огидної легенди відгомін там, де все ще не забули імені Петлюри.

В інтересі жидів і українців апелюємо до жидівсь-

кі преси, тут і всюди, на цілому світі, щоби замісць зінімати непотрібний крик і розпалювати пристрасти, вона сгарається іх гасити. Обов'язком тутешньої жидівської преси є вплинути на відворот світової жидівської преси.

RZECZPOSPOLITA № 145. 30 V. 1926 г.

ЯК ЗАМОРДОВАНО ОТАМАНА ПЕТЛЮРУ.

(Від власного кореспондента).

Париж, 26 травня 1926 р.

У вівторок, 25 травня, замордовано в білій день на вулиці українського діяча Симона Петлюру.

Вбив Отамана російський жид (від року натурализованний француз) якийсь Самуел Шварцбарт, з фаху годинникар. Цей Шварцбарт (уроджений в 1888 р. в Смоленську), виступивши ніби в помсті за своїх родаків, є особою більш ніж загадковою й сильно підоzerloю *).

Слідство виявить, скільки в крівавому вчинкові Шварцбarta бренить нелюдські заповіди „око за око”, а скільки... золотих рублів *). Злочинець, відставчений до Комісаріату поліції, освідчив: „вчинив це з помсти й жалю не маю”, — після зізнав, що вже давно вирішив замордувати Петлюру, якого вважав винним у жидівецьких погромах на Україні.

Наколи з газет довідався, що Отаман мешкає в Парижі, купив револьвер і, витявши фотографію Петлюри з газети, почав стежити за сансю офірою, вичікуючи найбільш відповідної хвилі. Що далі було — знаємо.

Петлюра, що від двох років перебуває в Парижі, мешкає у Готелю при вулиці Тенар, де займає два покої, з котрих один був занятий виключно під архів і був просто завалений документами давнього Українського Уряду. Петлюра мешкає у Парижі разом з дружиною й донькою, провадючи життя дуже скромне.

*) Підкреслення наше. Ред.

На обіди приходив разом з родиною до студентської ресторації, що містилася на розі вулиці Рюсін і бульвару Сен-Мішель. Тут його вислідив крівавий жил і виконав свій замір. Коли у вівторок Петлюра вийшов сам з ресторациі, бож хора дружина його зісталася з донькою вдома, зза рогу будинку висунулася відштовхуюча постать в синій блузі, застуяючи дорогу Отаманові.

«Пан в Петлюра?» — запитав Шварцбарт по українськи. і коли отримав стверджуючу відповідь, дістав браунінг і дав до заскоченої офіри два стріли, по яких давній диктатор України повалився на землю. Однак це було замало для дикого „месника“, котрий вже ділежачого дав ще пять стрілів *). Поліція з величим зусиллям вирвала шельму (*totra*) з рук розлютованої публичності, а Петлюра, відставленний до шпиталю, вмер по 20 хвилинах.

Обурення переходячих було викликане цинізмом і дикунством злочинця.

Це огидне політичне вбивство викликало загальний вибух обурення в Парижі, з'окрема в колах славянських. Нікто не дає віри, щоб оповідання про помсту було правдиве, скоріше прихиляється опінія публична до підозріння, що цей „месник“ є звиклою шельмою (*totrem*), який за грубі гроші прислужився грубим насильникам (*wladcom*) України, усувуючи будь що будь найбільш видатну особу „Закордонної України“ й заядлого ворога большевизму.

Оповідання про помсту за погроми є тільки згори обмисленою „трагедією незрозумілої французами психології“, розрахованою на мову адвоката й сльозу для лави присяжних....“

.NOWY KURIER POLSKI., № 116. 30.V.1926 г.
НАД ТРУНОЮ ПЕТЛЮРИ.

Сьогодня в Парижі, далеко від прекрасної, утопаючої в квітах і сонці, України, відбудеться похорон Симона Петлюри, який згинув од злодійської кулі фа-

*) Підкреслення наше. Ред.

натика за те, що ціле своє життя присвятив службі для вільної України. Подані частиною преси інші мотиви вчинку Шварцбarta є, очевидно, невдалою спробою покрити цю зброню поглядами ліпшої якості.

Над гробом Петлюри, творця збройної сили української, вкупі з представниками народу українського для віддання пошани затримається й демократія польська Алеж наколи в рамках Союзу Сoviтських Соціалістичних Республік Україна йде на чолі відродження економічного й культурного, то в цьому безумовно заслуга крові й поту Петлюри і його перших відділів українських...."

"Діло" ч. 119. 1.VI.1926.

ЕРИХОНСЬКІ ТРУБИ:

.... Жидівська преса, яка гльорифікує скритовбийника, а обливає поміячи пам'ять Покійного, не находячи одного слова осуду для свого „героя”, медвежу прислуго робить жидівському народові. Тому ще раз звертаємося до жидівської преси, її керманичів і жидівських полігиків, щоби вони скovalи свої ерихонські труби, бо фальшивий галас може мати завсім інший наслідок, як вони сподіваються.

"Діло" ч. 120. 2.VI.1926 р.

ЧИЯ ЖЕРТВА?

(Від власного кореспондента.)

Паризь, 26 травня 1926 р.

Тільки-що вернулись ми з вулиці Расіна, що веде— в самім осередку Латинського Кварталу—від Одеонського Театру до бульвару Сен-Мішель. Бічна, доволі пуста вулиця. При ній один ресторанчик — дешевий „Буйон Шартіє“. В ресторанчику тім обідав від довшого часу, в товаристві жінки і дочки, 14-літньої учениці лицю Фенельона, той, котрого труп лежить нині в інституті судової медицини, — Отаман Петлюра.

Вчора Пок. Отаман обідав винятково сам — жінка була недужа. Десять хвиль по 2-ій годині він вийшов з ресторанчику і пустився в напрямі Бульвару. Чигав там уже на нього убийник: у російській „рубашці“, кудлаті голова...

— Ти Петлюра?

— Да...

Блиснув у сонці револьвер...

— Защідайся!

І ту мить посыпались вистріли. Крик. Нападений, з простягненими руками, повалився на землю. Глухо скотився беасилий череп з камінного хідника на дерев'яний поміст. Холодно, жорстоко убийник стріляв далі.
— Доволі! доволі! Боже мій!....

Останні слова вириваються жертви вже серед супорогів агінії. Струмок крові, що мішається з уличною курявою. Прохожі, що в обуренні кидуються на убийника. Поліціянт, що вириває його з рук юрби і везе його до недалекого комісаріату... Звичайна в таких випадках обстанова.

Найближчий шпиталь „Шаріте“ є при вулиці Якова, за Сен-Жерменською церквою — тою самою, де спочиває тіло противника гетьмана Богдана — короля Яна-Казимира. Старсвинний, з королівської епохи шпиталь. Тули перевезло прикликане „таксі“ бозтамне, кровю залите, сімома кулями наздовж і поперек страшенно порите тіло Симона Петлюри. Ніякого, очевидно, рятунку. Ще двадцять хвиль конання і — вічний сон.

Після вбивства Отамана Петлюри.

Варшава, 31 травня 1926 р.

Центральний Український Комітет у Польщі вислав на похорони Отамана Петлюри делегацію, зложену з: Лівицького Андрія, заст. голови Комітету, Ковалського Миколи і ген. Сальського Володимира, як представника б. українських військових. Похорони відбулися в неділю.

ПРЕСОВЕ ПОГРОМНИЦТВО.

З ліричного dell'itti жidівської преси.

.... Тепер же, коли жидам здається, що український народ лежить повалений на кривавім шляху історії, вони копають своїми осячими ковитами, промочуючи дійсних виновників погромів, бо вони сильні.

На хвилях брехні, наклепів і політичного примітивизму знімається огидний крик ген, не думаючи про ніщо, тільки про безпричинну пімсту.

ПІСЛЯ ВБИВСТВА ОТАМАНА ПЕТЛЮРИ.

З голосів преси.

Паризькі „Последнія Новости“ помістили велику статтю „С. Петлюра і петлюровщина“, передаючи в ній головні моменти політичної і діяльності Петлюри. Автор зуспіняється головно на добі революційної влади Директорії та упадку Гетьманщини. З довгої статті, якої факти всім українцям відомі, варто навести кілька слів характеристики незвичайно цінної в устах російських лібералів, які в тій самій статті не скривають нічим свого глибокого жалю до Петлюри за його „українізацію“ України:

„Для перетворення себе з мирного „зенгусара“ (так називали росіянині тих, що під час війни працювали в організаціях „Червоного Хреста“ і загально поза боєвим фронтом) в активну військову людину, мав будучий „головний отаман“ української армії безсумнівні дані — організаторський талант, особисту хоробрість і хист впливати на маси, без якого який небудь успіх полководця не можливий“.

„Діло“ ч. 122. 4.VI.1926 р.

ПІСЛЯ ТРАГИЧНОЇ СМЕРИ С. ПЕТЛЮРИ.

Становище УНДО.

Президія Українського Національно-Демократичного Обєднання звернулася до П. проф. Петра Холодного, б. міністра У.Н.Р. і голсви львівської філії Товариства

. Допомоги Емігрантам з Вел. України з письмом такого змісту:

„Президія Українського Національно-Демократичного Обєднання — на своєму засіданні 2 червня ц.р. — вирішила передати на Ваші руки вислови найглибшого співчуття з приводу великої втрати, яку понесла українська нація через трагічну смерть Голови Центральної Гол. Отамана Військ У.Н.Р. Симона Петлюри, невтомного борця за права віками поневоленого народу.

При цій нагоді зазначуємо, що хоча політику уряду У.Н.Р., завершену відомим Варшавським договором, ми послідовно поборювали, то все таки вважаємо Покійного носієм великої національно-державної ідеї і виразником визвольної боротьби української нації.

До живого порушені негідним становищем жидівської преси, яка в обороні вбийника намагається величною ідеєю української нації і чисте ім'я Покійного заплямити погромницькими наклепами, з обуренням відкидаємо всі закиди на адресу українського народу в добі національної революції і громадянської війни, бо ми на шляху до здійснення нашого державного права все змагали до гармонійного укладу відносин між усіма трудовими верствами і народами, що нашли пристановище на українській землі.

Просимо ввічливо цю нашу заяву приняти до відома та передати її тим українським національним організаціям, з якими остаете в звязку.

У Львові, 2 червня 1926 р.

За Президію Українського Нац. Демокр. Обєднання:

Д-р Дм. Левицький,
голова.

Вол. Целевич,
гол. секр.

НАД СВІЖОЮ МОГИЛОЮ.

„Панахода” української радянської преси.

.... Важко вимагати іншого становища від більшовицької преси до особи найяскравішого противника більшовизму. Та маємо враження, що колиб А. Приходько міг мати свободу вислову, то він виправдав би

не лише „петлюрівщину”, але й Петлюру, він признає відкрито, як це зазвичай признає тайно, у своїй душі, що коли б не Петлюра й не „петлюрівщина”, то ледає чи була б сьогодня Рад. Україна, хоч би так неповно змістова під національно-політичним оглядом, як вона є сьогодня.

.... Як ми вже згадували, важко вимагати від української радянської преси кращого відношення до особи Петлюри, важко вимагати кращої і обективнішої оцінки його діяльності. Та з тону харківської преси пробивається одно, а саме, що Харків не занігажований в огидному злочині, що факт вбивства заскочив харківські політичні кола. Огидний злочин на парижській вулиці є без сумніву ділом двох інтернаціоналів—московського (ліво-жидівського) і світового (право-жидівського).

„Новий Час” ч. 38. 31.V.1926 р.

ГЕРЦІ НА ТРУПІ.

Погулять на трупі!

Отся провідна цікава статті жидівської преси, де, та ма якік мовах вона тільки не виходить. Не знати чого в тих статтях більше: ординарні лайки, чи нікчемної брехні. Одно вплетене в друге дає такі каіточки, що їх запаху ми довго, довго не забудемо.

Убийство Петлюри послужило тільки притокою для того, щоби весь український народ ще раз обвинуватити в погромах на Україні. Жидам байдуже, що вони минаються з правдою. Переходять вони до порядку дневного вад тими численними, безсторонніми голосами, навіть жидівських діячів, які стверджують, що за погроми не можна винити ані українського народу ані уряду.

.... А всі отті нікчемні писання жидівських газет мають на меті спрямовувати увагу світа в напрямі погромів, щоби затушувати неприємний для жидів капіталістичного світа факт, що головною осцею большевизму і головними виконавцями його наказів є жиди.

Жиди так все постулають...

„Діло“ ч. 123. 5.VI.1926 р.

ВЕЛИКА ВТРАТА.

Реакція на огідний вчинок Шварцбарта і становище світового жидівства до української політичної еміграції.

Ненадійна смерть Симона Петлюри широким і болячим відгомоном відбилася в найширших колах української політичної еміграції. Жаль і жалоба з приводу великої втрати чергається з крайним обуренням з приводу негідного, наклепного становища жидівської і жидофільської преси.

.... Найживіше відгукнулася на смерть С. Петлюри Прага і Берлін, де є найбільші скупчення української політичної еміграції, всюди переломлюючи дотеперішне взаїмне недовір'я, ліквідуючи різку розбіжність думок і доводячи до одного фронту, до єдності всієї еміграції.

Відгомін смерти С. Петлюри в Празі.

Дня 29 травня відбулася жалібна академія при участі 103 представників українських організацій в Ч.С.Р. та великого здвигу українських громадян (в числі понад дві тисячі осіб).

Зібрані на академії винесли отсю резолюцію:

Українське Громадянство, заступлене українськими політичними, науковими, культурними, професійними і економічними установами-організаціями, партіями, спілками та угрупуваннями; українські політичні і культурні діячі, професори, письменники, селяни та робітники, студенти та військові, що перебувають на еміграції в Ч.С.Р., збравши 29 травня 1926 р. для вшанування світлої пам'яті Голови Директорії Народної Республіки, Головного Отамана Українських Військ Симона Петлюри, що в Парижі 25 травня ц.р. примиав мученицьку смерть від руки ворогів Українського Народу — в цю незмірно-важку і трагічну хвилю національного смутку:

1. Підносять прилюдний, однодушний протест проти нелюдського крівавого терору ворогів України, жертвою якого влав Вождь Української Нації.

2. З приирством рішучо відкидають спробу ворогів Українського Народу заплямувати світле, чисте і чесне ім'я Симона Петлюри, а тим самим і Велике Діло Визволення України,

обвинувачення в насильствах над юдівським населенням під час воєнних подій на Україні та урочисто в цю велику історичну хвилю іменем свого Народу засвідчують, що Світлої Памяти Небіжчик рішуче, навіть смертю, карав винуватих в насильствах над юдівським населенням України.

Закликають все Українське Громадянство, що перебуває поза межами Рідної Землі, на еміграції, як і весь Український Народ, дати рішучу одесіч ворогам України за прояву брутального поборювання ними Українських Державницьких Змагань та зімкнувши лави свої, продовжувати боротьбу, що досі велася під проводом Славного Героя-Небіжчика — аж до повної перемоги.

Вічна пам'ять Небіжчикові, Мученикові за Рідний Край!

Слава Борцям за Волю України!“.

Відгомін смерти С. Петлюри в Берліні.

Вістка про смерть С. Петлюри до глибини потрясла українську еміграцію в Берліні. Відповідю на обеднаний фронт світівого юдівства є започаткована єдність всіх еміграційних таборів з гетьманцями включно.

Дня 27 травня б. військові української армії звернулися до еп. Тихона, підчиненого арх. Евлогія, щоби відправив панахиду до Небіжчикові. Згода єпископа викликала велике здивування в українських колах. Ініціативу в пошануванні пам'яті от. С. Петлюри взяла на себе „Спілка Обеднаних Українських Громадських Організацій“ у Берліні. Вона вислава спочутливу телеграму Дружині Небіжчика. В організації „Стара Прусія“ виголосив реферат про діяльність Пок. Симона Петлюри і його заслуги П. Кожевників.

Спілка запросила до участі в панахиді всі українські організації в Берліні. У відповідь на запрошення негайно відгукнувся б. гетьман Павло Скоропадський.

.... В неділю 30 травня відбулася в православній церкві величава панахида по Пок. Петлюрі, відправлена еп. Тихоном. В панахиді взяли участь всі українські організації і багато українських громадян в Берліні.

Похорони.

Похорони С. Петлюри в Парижі пройшли незвичайно величаво. До Парижа прибули на сумний обряд представники розсіяної по Європі української політичної еміграції. Ховали Борця за волю України у великому смутку, але з вірою в кращу будучину.

Відправа відбувалася в румунській православній церкві. Біля катафальку почесна сторожа б. українських військових. Службу Божу відправлено в українській мові.

Після панахиди домовину винесли на плечах товариші й приятелі Небіжчика. Сумний похід спрямовано на цвинтар Монпарнас. Над могилою знову відправлено панахиду. При співі „Вічна ламять“ і „Заповіту“ Шевченка зложено домовину в чужу землю.

„Діло“ ч. 124. 6.VI.1926 р.

ОСТАННІЙ ПОХІД ОТАМАНА ПЕТЛЮРИ.

(Від власного кореспондента.)

Паризь, 31 травня 1926 р.

Похорон бл. п. Симона Петлюри мач розпочатися вчора в 3-ій годині пополудні, з волоської (румунської) православної церкви на цвинтар Монпарнасу. Рідко бачить Париж похоронні походи в супроводі такої сили зворушеного народу, як оцей—останній похід Отамана.

. Старинний квартал, латинський. Сорбона з памятником Данта, що студіював тут в своїй молодості, кільканадцять кроків від дому жалоби—з одного боку, волоська церковця — з другого. Ту церкву очі Пок. Отамана бачили кожного дня; він не міг її не бачити, коли вертався додому шановною „вулицею Шкіл“ (rue des Ecoles); чи міг він, у повні своїх літ, припустити, що ось тут, кільканадцять кроків від його домівки, вже жде його та церква, з котрої мав вийти його шлях до вічного відпочинку? За рогом вулиці, при котрій він обідав кожного дня, зачайляєсь на нього смерть; у су-

сідстві хати, де думав, журився, тішився, спав,—ждала похоронча церквя.

Вже довго перед похороном сильні кордони поліції замикали входи вулиць і вуличок, що ведуть під вім жалоби і церкву. З певної сторони, кажуть, пронеслися були погрози протидемонстрації, і обовязком поліції було принаймні запевнити супокійний похорон вигнанцеві, коли вже не можна було запевнити йому безпеченства життя на гостинній французький землі.

Десяток поліціянтів шнурком стойть і в церкві.

Велика частина площі перед церквою заложена вінцями, що' ждуть своєї черги на окремім похороннім возі. Вінці, вінці, вінці — все з живих квітів. Ленти з написами й присвятами, синьо-жовті майже всі; та бачимо серед них і одну червону, і червонс-бліу, і одну „триколірну”. Вся решта — синьо-жовті.

Гора вінців, квітів, лент — у церкві, над домовоюю Отаманю; вкриває її велике шоакове покривало, синє, з тризубом із жовтих стяжок.

Отаманська шабля і шапка перед домовоюю. Дружина і Донечка Покійного, збоку, в тяжкій жалобі. За ними його найближчі други і співробітники, горем і сумом прибиті. Гурток чужинців — останки колишніх дипломатичних і політичних зносин. Серед них польський полковник — в однострою...

Публика повагом переходить попри домовину, хрестячись і клякаючи. Монотонно читає по українські псалтиру церковний дяк.

Місцевий парох роздочинає похорони богослужіння, хор йому вілповідає: оце в житті чуємо вичищені від давніх славянських елементів латинські звуки нової волоськії мові. Потім співає службу молодий священик автокефальної української церкви, і другий хор йому вілповідає; багато присутніх Галичан оце вперше чує в менішній народній літературній мові співи і молебні, які ми з ранніх літ привикли слухати в церковно славянській формі — тій самій, в якій зносилися з Богом і вічністю наші прадіди, на протязі тисячі літ...

Довго правиться те подвійне, двоязичне богослу-

ження. Роздирають душу, притягують її горем, закидають у прочуття смерти — похоронні мельодії візантійської церкви.

Коло 5-ої години, під погідно захмареним небом розвивається похоронний похід. Здовж хідників маса зацікавлені парижської публіки — неділя. А серединою вулиці справними, майже військовими рядами, кількасот метрів довгим походом йдуть тисячі земляків Покійного з обох берегів Збруча річки.

.... Піднімаемось угору одною з найдавніших вулиць Паризя, вулицею Святого Жака (Якова); під її смоляною поволокою ще лежить могуче каміння старинного римського помосту. То був головний шлях римських легіонів.

.... Проходимо попри Пантеон...

Потім бульвар Монпарнасу — один з центрів мистецтва — і тихі бічні вулички, що ведуть відті на Монпарнаський цвинтар, і ми на „Божому Полі”.

Ще молебні: волоські й українські. Ще ридання, заклики й погрози Шевченкового й Стеценкового „Як умру, то поховайте”. Ще грудки чужої землі, що сплються на домовину. І багато слівничих очей і облич.

Цим разом, то кінець.

Промов не було, бо поліція, боячися відомих погроз, відрадила. Жалібні промови будуть сьогодні вечером на окремих жалібних зборах, у недалекім кварталі.

З похиленими головами розпливається з кладовища емігрантська публіка.

„За Свободу“ ч. 126. 5.VI.1926 р.
ПОХОРОН С. В. ПЕТЛЮРИ.

Похорон С. В. Петлюри відбувся 30 травня вдень.

.... Труна С. В. Петлюри, вкрита українським прапором і бойовою зброєю, втопала у квітах.

.... В де-кількох кроках від труни, оточеної почеенною вартою українців, знаходилася родина С. В. Петлюри — дружина в повній жалобі й донька.

.... Одним з перших до церкви прибув полк. Кле-

берг, який заступав на похороні маршала Пілсудського. З'явилися також представники грузинської еміграції й чеські делегати....

.... Процесія підійшла до цвинтаря біля 5-ої год. дня. У відкрите могили український священик відправив панахиду. Потім змішаний український хор виконав „Вчну память“ і „Заповіт“ Шевченка....

„Діло“ ч. 125. 8.VI.1926 р.

„ЗА УБІЄННОГО СИМОНА“.

Панахида за душу бл. п. С. Петлюри у Варшаві.

(Від власного кореспондента.)

Варшава, 3 червня 1926 р.

В неділю 30-го травня ц.р. заходами Центрального Українського Емігрантського Комітету у Варшаві відправлено заупокійну Службу з панахидою у православному соборі на Празі за душу бл. п. Гол. Отамана Симона Петлюри, звірськи збитого московським жidом Шварцбартом. Службу Божу нравив архимандрит Полікарп в асисті 12-ох священників — по українськи; архим. Полікарп виголосив теж відповідну проповідь. Простора церкви була вщерть набита українськими громадянами, що живуть у Варшаві, та численними представниками інших народів. І так явилася делегація від польського військового міністерства та ген. штабу в особах: шефа тенер. штабу генер. Бургарт-Буркацького, полк. ген. шт. Мацеши, підполк. князя Князелуцького (кол. звязкового при штабі Гол. Отамана). Від міністерства закорд. справ був присутній директор східного департаменту Ю. Лукасевич і радн. М. Шумляковський, з видніших польських діячів були: п.п. Юзефовський, Стемповський, Голувко, адв. Шуманський, Мелковський і ін. З Грузинського Комітету явилися: ген. Захаріядзе, кн. Казбек і генер. Салакай; із росіян було видно Ліперовського.

В четвер 3. ц.м. у цій самій церкві відбулася друга заупокійна Служба з панахидою з ініціативи кол.

старшин і вояків армії У. Н. Р., перебуваючих мині у Варшаві. Правив парох церкви о. Теодорович в асисті численного духовенства; палку промову виголосив о. Сагайдаковський, який м. и. кинув ідею переселення в будучині тіла пок. С. Петлюри з далекої чужини над рідний Дніпро. Співав катедральний хор та українці, питомці тутешньої духовної академії.

Серед української емігрантської кольонії у Варшаві, звязані з пок. С. Петлюрою звязками тіsnішими, ніж яка небудь інша емігрантська українська громада, панує велике пригноблення з приводу його трагичної смерти. Та вже без огляду на ідеальні чи персональні симпатії й апатії, тутешні українці до краю обурені становищем жидівської преси і відповідальних жидівських кол до справи нікчемного вбивства Гол. Отамана.

JOURNAL DE GENEVE. 29.V.1926.

ПЕТЛЮРА.

Петлюра, що зістав замордований в Парижі, був не тільки Головою Директорії, але ж людиною дуже популярною в своїй країні, загрожуючою повстанням українців проти панування росіян.

Атакований військами білих генералів, як рівно ж армією червоною, Петлюра шукає зближення з Польщею, як засобу протиставлення агресивним московським намірам.

Він перший на Україні ламає застарілі традиції політики, що датуються від часів війн україно-польських 17 століття, і шукає зближення з модерною демократичною Польщею. Це той, що його звяжує трактатом дружби з маршалком Пілсудським.

Діло Петлюри не загине. Відродження України є не тільки актом початковим, котрий означує пробудження краю, маючого за собою минуле, але він простиє до цивілізованої Європи й повергає спиною до Азії.

ЖАЛІБНА АКАДЕМІЯ.

У четвер 10 червня, о 18 год. в салі театру Української Станиці відбулася жалібна академія.

Голова Правління Станиці Г.-Х. Сальський, який тільки повернув з Парижу, подав в чулій промові подобиці про обставини смерти П. Головного Отамана й про похорон, що відбувся в неділю 30 травня.

Усе українське населення Станиці, м. Калішу й м-ка Скальмержиці та іх околиць, що виповнило салю театру, з напружену увагою слухало сумне оповідання. Посередині сцени був встановлений портрет Небіжчика, повитий жалобою і вінком з польових квітів; поруч портрету стояв промовець.

Після опису похорону шановний докладчик виголосив реферат на тему „Петлюра, як Вождь Української нації й війська“. Зупиняючися в де-кількох місцях, щоби перебороти ті глибокі переживання, що тиснули йому серце, Г.-Х. Сальський яскравими рисами змалював постать Великого Носителя ідеї незалежності Батьківщини, підкреслючи хибність ворожих розрахунків на те, що через загибель пастиря розійдуться вівці. З кінцевими словами промови „Вічна пам'ять“ одразу почав хор цей сумний спів, при перших звуках якого вся аудиторія, як одна людина, опустилася на коліна. Також з похиленою головою було вислушано далі „Заловіт“. О 20 год. гімном „Ще не вмерла Україна“ академія закінчилася. Серед глибокої тиші присутні опустили салю й лише перед портретом залишилася одинока постать—гірко плакав козак, який не міг примиритися з фактом, що улюбленого Головного Отамана він ніколи вже не побачить.

Панахида в м. Познані.

6 червня Познанська філія Т-ва вояків 6. Армії У. Н. Р. в повному складі, на чолі з Уланівським підполковником Гонтою, відправила панахиду по Св. П. Голові Директорії Головному Отаманові військ У.Н.Р. Симонові Петлюрі, Почесному Голові Товариства. Панахиду правив православний військовий священик, співав український хор.

О Г О Л О Ш Е Н Н Я.

Редакція воєнного-наукового журналу „Табор“ почала складання чергового числа журналу, яке має бути присвячене світлій памяті Першого Вояка Армії У. Н. Р. — Головного Отамана Симона Васильєвича Петлюри.

Особ, які побажали б допомогти своїм трудом загальному ділу, проситься надсилати свої твори (спогади, замітки, памятки, не зупиняючися перед їх розміром та зовнішньою формою), а також накази, часописи, фотографичні знімки та інші матеріали, що є дотичними до наміченого труда, до секретаря Редакції Г.-Х. Шандрука по адресі: Kalisz, skrz. pocztowa № 61, P. Szandruk.

По тій же адресі можна набувати ч. 2 журналу „Табор“, а також надсилати передплату на ч. 3.

Зокрема нагадується всім воякам, що вшанування памяті Покійного Вождя є нашим святым обов'язком. Тому кожний вояк мусить прислужитися загальному ділу й дати хоч маленку замітку, як памятку з персональних спостережень про особу Покійного Головного Отамана. Об'єднані в одно ціле такі замітки дадуть в своєму підсумкові найліпший памятник, бо будівлі фізичної нищаться від часу, а твори духа є вічними.

30.V.1926 р. Укр. Станиця.

Редакція.

В суботу 3 липня ц. р. в 40 день трагичної смерті Голови Директорії Головного Отамана війська У. Н. Р.

Симона Петлюри

в Станичній церкві після всенічної, що почнеться о 17 год., відправлено буде панахиду.

О 19 год. в салі Станичного театру розпочнеться жалібна академія.

В неділю 4 липня о 10 $\frac{1}{2}$ год. в Станичній церкві відправлено буде заупокійну літургію, а о 12 год. — панахиду.

Все українське населення Станиці, Каліша й Скальмержиці та їх околиць запрошується прибути на ці жалібні відправи та академію, що присвячуються світлій памяті Великого Борця за визволення Рідного Краю.

12.VI.1926 р. Укр. Станиця.

ПРАВЛІННЯ СТАНИЦІ.

П.п. членам Т-ва пропонується бути присутніми на жалібних службах і академії, що мають відбутися в Укр. Станиці 3 і 4 липня в 40-й день смерті Голови Директорії Головного Отамана військ У.Н.Р. Симона Петлюри, Почесного Голови Товариства.

12.VI.1926 р. Укр. Станиця.

ГЕНЕРАЛЬНА РАДА Т-ВА.

Друкарня З-ої Зал. див. 10.VI.1926 р. Видає Управа Т-ва.

